



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. II. At, inquires, diuersitatem illam geniorum Deus inter homines inducere non debuerat. Proponitur obiectatio; omnia scilicet aequaliter diuidi debuisse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

Ita est. vix vnquam vitiō nostrō id fumus quod fumus, aut esse quod debemus. præterquam quod tanta præterea sit, non genij modo, sed & fortunæ nos circumstantis, morborum ingruentium, euentuum nos prementium varietas, vt iidem, licet maximè velimus, esse vix possimus. iam volumus quod nolimus; iam amplectimur quod horrebamus; iam timemus, iam amamus, alia semper atque alia; alij semper atque alij. voluitur & immutatur homo, *Et nunquam in eodem statu permanet.* Non igitur in mores aliorum quibuscum tibi conuiuendum est, perturbationis uæ causam reice, sed in tuos. Neque illud oggeras cum tali mihi pax esset, illi viro pacificè coniuerem, hæc vxor ex meo genio esset, cum hoc amico vitam ducerem iucundissimam, tranquillitas foret æterna. Erras inquam, erras quàm qui maximè. nam & tuus tibi mutatur genius, & is qui modò perplacet amicus, mutatur vt tu; nam & homo est similis tui, varietati vt tu obnoxius. Consonent, licet fides, dulcemque edant sibi consonæ symphoniam; quid tamen concentūs ab iis exspectari potest, si mutantur singulæ, nec statum, quem ars dedit, mordicūs retineant? remittit se vna, altera in altiore affurgit tonum, & sic tota interturbatur harmonia, vbi concordia non est constantia. Non igitur putidè conqueramur posthac, tam diuersis hominum genij & conditionibus quod conuiuamus; ita certè fieri vt videtis oportuit. id tantum agite, quod, vt non turberimur hominum à nobis dissidentium vitiis, opportunè monet Apostolus, *Alter alterius onera portate, quæ euitare non potestis, & sic adimplebitis legem Christi.* Deique sic ordinantis omnia, voluntatem.

15.

Iob 14.

ad Gal. 1.

S. II.

At inquires diuersitatem illam indolis, conditionis, & geniorum Deus inter homines inducere non debuerat. Proponitur obiectatio: omnia scilicet equaliter diuidi debuisse.

Omnia in-
commoda
cessarent,
inquires, si

Illud quidem tandem fateor, inquires, hominum tam diuersæ fortunæ cum iam sint, tam varia corporum, animique constitutio, tanta morum, sanguinis, ingenij varietas, eos inter se misceri

16.

ceti

ceri debuisse, neque seorsim habitationem suam cuique generi debuisse assignari. Tamen difficultati occurrere potuisset Deus: occurisset autem, si eam quam inuexit hominum varietatem, conditionisque differentiam non statuisset.

Deus omnes homines fecisset pares & similes.

17. Quantum audio, rursus tu Deo consilia vis porrigere, & arbitratus in manum dare. An ergo, ea quam precedenti sermone instituiamus, tibi tam bene cecidit ex sententiâ consultatio, ut rursus audeas aperire os? De diuitiarum solâ diuisione agebamus; neque id potuisti rectè decernere, malisne solis & omnibus, an solis tantum & omnibus essent tribuendæ bonis. Quod verò de diuitijs tunc dicebamus, id eodem planè iure de naturæ dotibus, corporis inquam valetudine, rectâ membrorum conformatione, sanguinis temperie, viribus, venustate, iudicij præstantiâ, morum æquabilitate; item de animæ constitutione, ut puta ingenij acumine, affabilitate sermonis, animi alacritate, quæque hæc omnia consequuntur, honore, munitiorum dignitatumque præstantiâ, intelligendum est. Illud igitur maneat, pro ut precedenti Tractatu decisum est, hæc omnia neque malis solis consequenda, neque denegandâ etiam omnibus: rursus neque bonis omnibus dari omnia, neque etiam omnibus subtrahi debuisse. Nimis enim grauiâ ex illâ diuisione orientur incommoda; quæ quidem omnia & singula, his quas commemorauimus corporis, animique dotibus diuidendis, palam est etiam intercessura. Igitur neque malis & solis omnia, neque bonis aut solis aut omnibus, rectè potuere aut detrahi aut dari.

18. Quid igitur faciendum fuisse censes tu, qui huic, quàm iam videmus diuisioni, non acquiescis? Illud quod solùm restat iniquies: omnes tum fortunæ, tum corporis, tum animi dotes, singulis æquâ portione, diuidendas esse statuo. Equales qui sunt iure & naturâ, æqualibus etiam naturæ ut fruantur bonis, æquum iustumque esse sentio. Hoc si præstitisset Deus, poterat autem nullo impendio, Deus immortalis qualem habuissemus orbem, quàm modestum, quàm pascificum! quàm quietam duceremus vitam, si sufficientes cuiuslibet essent opes! quisque suo viueret, nec inhiaret alieno admodum; senatorum subsellia litigantium vocibus non perstreperent; non exaudiretur martius bellorum fragor; nec inuidentium fortunis alienis importunæ querimoniæ cessaret iniqua contrahentium fides; iurgia non essent aut per-

Recensetur incommoda quæ sunt cessura.

iuria; denique deterfus foret, alienis opibus inhiantium, infanus labor. Suo quisque dimensio, eoque sat liberali contentus viveret; & hoc demum esset vivere.

Et commoda que inde oriuntur.

Quod si præterea, uti maxime cuperem, omnes essent ingenio acuto & ad percipiendum facili, corpore sano & formoso vultu (& quid ni esse poterant) humorum sanguinisque constitutione temperatâ, animo alacres, moribus candidi, & ad amœnitatem facti, affabiles, comes, humani denique & ad communem societatem nati: quanta tum demum esset mortalium felicitas, vita quam iucunda! communis esset vita & amor omnium: paradisius certè foret miserum hoc exilium, quod quidem faciunt esse longè miserimum tam sibi infensi genij, & inter se tam discrepantes mores. Iam verò omnia confusa cum sint, quid demum est humanum commercium, nisi merum Chaos? cui minus rei est, plus est invidiæ; aliena rapit qui de suo pauper est: mortem quin imò etiam parentum aut optamus, aut acceleramus, eorum futuri hæredes: amorem vagum circumferimus, & odia transportamus, prout diuersa hominum occurrunt aut formæ aut ingenia: modò benè, malè modò cum amicis conuenit; modò oneri sunt, modò voluptati; modò gaudij præstant materiam, modò tristitiæ. Taceo cætera incommoda numero infinita, perpeffu difficillima. Hinc exacerbationes animorum, hinc tædia, hinc tumultus, hinc perturbationes. Quæ quidem omnia quasi planâ detergerentur manu, nusquam si dispar esset conditio, omnes autem si naturæ fortunarumque æquali portione fruerentur. Id autem præstare cum potuerit Deus, cur iam tantam inæqualitatem inuexerit, id sanè non video. Non vides? facile crediderim; occupat enim tibi cerebrum, hoc ipsum quod detestaris, opscurum chaos.

Refutatur hæc sententia duplici ratione.

Adesdum itaque maleferiatum caput, cum tuâ putidâ sententiâ. Paradisum tum denique futurum hunc orbem reris tu, cum tuo confitus, & in ordinem digestus fuerit arbitrio? at ego id pugno, non merum chaos tantum, sed & inferno proximum futurum hunc orbem; cum denique fore, quem describit Iob, *terram miseriæ... ubi umbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.* Assero itaque nusquam Diuinæ suæ Providentiæ admirandas *inventiones*, ut rectè eas vocat David, præclariùs & euidentiùs ostendisse, quàm in eâ tam dispari Bonorum

19.

20.

Iob 10.

psal. 76.

v. 13.

rum

rum omnium, ingeniorumque inæqualitate, & tam concordi
geniorum discordiâ: illam verò fuisse prorsus necessariam, pri-
mò quidem ad totius humani generis conseruationem, vtpote si-
ne quâ discordiâ mundus non staret: deinde verò ad salutem æ-
ternam mortalibus procurandam. Fidem mihi denegate, vtrum-
que donec planum fecero & euicero.

§. III.

*Ostenditur sine maximâ opum fortunaque inæqualitate, genus
humanum, licet condi potuisset, conseruari non potuisse.*

21. **A**Tque vt primum ordiamur caput; an non id cuique perspi-
cium est; quod sicut in microcosmo, humano inquam cor-
pore, varia necesse est esse membra, & situ, & magnitudine, &
præstantiâ, & officio admodum inter se discreta, toti tamen
corpori, aut alendo, aut sustinendo, aut dirigendo, aut promo-
uendo inprimis necessaria; ita planè megacosmum, magnam
hanc generis humani communionem, & quasi corpus ingens, ex
diuersis admodum constare partibus, quasi membris debuisset;
vt non ipsa tantum sibi constet vniuersitas, sed & singulæ con-
seruentur partes? satis enim constat, vbi toti corpori male est,
singula etiam membra protinus diffluere. Verum hisce non in-
hæreo; res in confesso est.

*Non enim
potest con-
seruari ge-
nus huma-
num, sine
magnâ
municipum
et officiorum
varietate.*

22. Iam verò, cur Deus tantam inter homines conditionum dif-
ferentiam inuexerit, cum me importunus interroges, sanè cum
D. Theodoro & quidem eius verbis, *Et ego te quoque libens in-
terrogauerim, cur non omnibus corporis nostri membris, vnâ
eandem vim, rerum opifex indiderit? sed oculis quidem colorum
figurarum iudicium commisit; auditum verò, vocum & sonorum
discrimina cognoscere voluit?* Et ita de reliquis deinceps membris
statue & loquere. Quod si rursus interrogem, cur stomacho in-
cumbat cibos coquere & digerere, ori masticare & mandere, cur
non & stomachus oculus sit, & os, & manus, pedesque; denique
cætera membra, cur non sint oculus, cum facile in similem fa-
bricam potuerint efformari? illico responsio tibi ad manum est,
plura ad humani corporis constitutionem requiri, quam vt tan-

*Quod pro-
batur ex
varietate
membrorum
in corpore
humano.*

Theod.
Orat. 6.
de prou.